

Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora

Institutionen för svenska språket

1SSÄ02 Svenska som andraspråk I - inriktning mot arbete i gymnasieskolan, 30 högskolepoäng

Swedish as a second language I - for upper secondary school teachers, 30 credits

Huvudområde

Svenska som andraspråk

Ämnesgrupp

Svenska som andraspråk

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1N

Fastställande

Fastställd 2011-05-02

Senast reviderad 2014-04-24 av Fakulteten för konst och humaniora. Redaktionella ändringar och ändringar i litteraturlistan har gjorts.

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2014

Förkunskaper

Grundläggande behörighet samt Engelska B, Samhällskunskap A eller Samhällskunskap 1b / 1a1 +1a2.

Mål

Gemensamma förväntade studieresultat:

Efter avslutad kurs ska studenten kunna

- urskilja och redogöra för grundläggande drag i lärarprofessionen i förhållande till ämnet och ämnets didaktik
- identifiera och formulera ämnesdidaktiska frågeställningar i relation till de verksamhetsområden utbildningen förbereder för.

I övrigt gäller de förväntade studieresultaten enligt nedan.

Delkurs 1. Migration och kulturmöte, 7,5 hp

Efter avslutad kurs ska studenten kunna

- redogöra för orsaker till och effekter av migration och specifikt om invandringen till Sverige, framför allt efter andra världskriget

- redogöra för den svenska invandrings- och invandrar/integrationspolitikens förändringar ur ett historiskt och samtida perspektiv
- redogöra för hur kulturella och religiösa yttringar styr individens sätt att leva, reflektera och fungera i samhället.

Delkurs 2. Språk, språkinläring och andraspråksundervisning 7,5 hp

Efter avslutad kurs ska studenten kunna

- redogöra för hur andraspråksinläring i jämförelse med ett förstaspråk går till
- redogöra för grundläggande begrepp inom andraspråksforskningen
- redovisa för aktuell svensk och utländsk andraspråksforskning
- redogöra för hur undervisningen i svenska som andraspråk kan utformas.

Delkurs 3. Grammatik och semantik i ett andraspråksperspektiv, 7,5 hp

Efter avslutad kurs ska studenten kunna

- analysera det svenska språkets grammatiska struktur i ett andraspråksperspektiv med avseende på ordklasser, ordböjning och syntax
- tillämpa dessa kunskaper genom att göra enklare grammatiska analyser och beskrivningar av andraspråkinlärares muntliga och skriftliga produktion.

Delkurs 4. Fonetik och uttalsundervisning, 7,5 hp

Efter avslutad kurs ska studenten kunna

- redogöra för grunderna i svensk fonetik
- redogöra för svenskans ljudstruktur och prosodi i ett kontrastivt perspektiv
- identifiera och problematisera uttalsundervisningens didaktik

Innehåll

Övergripande innehåll

Kursen lägger grunden till ett vetenskapligt förhållningssätt och utgör en introduktion till lärarprofessionen i ämnet. Didaktisk teori som behandlas under kursen kopplas ihop med skolans verksamhet genom fältstudiedagar. På motsvarande sätt illustrerar problemställningar uppkomna genom fältstudiedagarna centrala moment i den didaktiska teori som behandlas. Kursen behandlar centrala kunskapsområden inom ämnet svenska som andraspråk: migration, andraspråksinläring, grammatik och fonetik.

Delkurs 1. Migration och kulturmöte, 7,5 hp

I kursen läggs stor vikt vid kunskap om och förståelse för människors olika livsvillkor. Vidare behandlas olika kulturmönster och deras betydelse för kommunikationen i ett mångkulturellt samhälle samt betydelsen av såväl etnisk som religiös grupptillhörighet för individens identitetsutveckling. Svensk invandringspolitik och integrationspolitik under efterkrigstiden och fram till nutid studeras. Härvid diskuteras orsaker till migration samt dess politiska, juridiska, ekonomiska och sociala effekter. Lagstiftning och beslutsfattande myndigheters roll belyses i ett historiskt och samtida perspektiv. I kursen läses ett antal skönlitterära verk som speglar migration och flyktingskap.

Delkurs 2. Språk, språkinläring och andraspråksundervisning, 7,5 hp

I delkursen utvecklar de studerande grundläggande kunskaper om språk, språkutveckling och språkinläring ur ett andraspråksperspektiv. I kursen behandlas flerspråkighet och språkets betydelse för individen samt sociolingvistiska och sociokulturella perspektiv på andraspråksanvändning. Delkursen ger också en introduktion till andraspråksundervisningens didaktik. Olika undervisningsformer och arbetsätt belyses med utgångspunkt i gällande styrdokument.

Delkurs 3. Grammatik och semantik i ett andraspråksperspektiv, 7,5 hp

Kursen ger grundläggande kunskaper om grammatik och semantik med betoning på ett andraspråksperspektiv. Genom praktiska övningar tränas studenternas förmåga att förstå och analysera andraspråkselevernas språkutveckling.

Delkurs 4. Fonetik och uttalsundervisning, 7,5 hp

I kursen utvecklar de studerande grundläggande teoretiska och praktiska kunskaper i allmän fonetik. Huvudvikten läggs vid de svenska språkljudens produktion och perception. Svenskans fonologi och prosodi jämförs med andra språk i syfte att lyfta fram likheter och skillnader mellan olika språk. Speciella svårigheter i svenskans uttal lyfts fram och diskuteras i ett didaktiskt perspektiv.

Professionsbas och professionell progression och vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

Studenten utvecklar och stärker kontinuerligt genom sina studier sin vetenskapliga kompetens genom att tillgodogöra sig aktuell forskning, diskutera den med andra och förhålla sig kritisk i den processen. För att stärka kopplingen till utbildningens praktik genomförs fältstudier.

Undervisningsformer

Undervisningen ges i form av föreläsningar, gruppdiskussioner samt obligatoriska seminarieövningar.

Examinationsformer

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd. Examinationer sker genom skriftliga och muntliga prov och genom aktivt deltagande i seminarier.

Delkurser omfattande minst 22,5 högskolepoäng måste ha betyget Väl godkänd för att slutbetyget ska bli Väl godkänd.

Kursvärdering

Efter avslutad kurs genomförs en kursvärdering som sammanställs skriftligt och återkopplas till studenterna. Sammanställningen redovisas för aktuella institutionsorgan och för berört programråd, samt arkiveras av kursansvarig institution.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Delkurs 1. Migration och kulturmöte, 7,5 hp

Angel, Birgitta & Hjern, Anders. 2004. *Att möta flyktingar*. 244 s. ISBN 978-91-44-03328-0

Bakhtiari, Marjaneh. 2006. *Kalla det vad fan du vill*. Ordfront. 298 s. ISBN 978-91-7441-968-9

Eliaso Magnusson, Josefina. 2010. "Språk som ingång till gemenskap". I: Musk, N. & Wedin, Å. (red.). *Flerspråkighet, identitet och lärande*. Studentlitteratur. 13 s. ISBN 978-91-44-05986-0

György-Ullholm, Kamilla. 2010. "Flerspråkighet, enspråkighet och etnisk identitet". I: Musk, N. & Wedin, Å. (red.). *Flerspråkighet, identitet och lärande*. Studentlitteratur. 29 s. ISBN 978-91-44-05986-0

Lundh, Christer. 2005. *Invandringen till Sverige*. SNS Förlag. 100 s. ISBN 91-7150-984-4

Moberg, Vilhelm. Valfri utgåva. *Invandrarna*. Bonnier.

Moberg, Vilhelm. Valfri utgåva. *Nybyggarna*. Bonnier.

Moberg, Vilhelm. Valfri utgåva. *Sista brevet till Sverige*. Bonnier.

Moberg, Vilhelm. Valfri utgåva. *Utvandrarna*. Bonnier.

Tamas, Gellert. Valfri utgåva. *Lasermannen – en berättelse om Sverige*. Ca 300 s.

Av institutionen tillhandahållet material. Ca 150 s.

Didaktisk litteratur

Elmeroth, Elisabeth. 2008. *Etnisk maktordning i skola och samhälle*. Studentlitteratur. 167 s. ISBN 978-91-44-04806-2

Jonsson, Rickard. 2010. "Förbjudet språk: nedsättande ord i språkdebatt och klassrumssamtal". I: Musk, N. & Wedin, Å. (red.). *Flerspråkighet, identitet och lärande*. Studentlitteratur. 18 s. ISBN 978-91-44-05986-0

Strandberg, Max. 2010. "Läxor om kulturell mångfald i flerspråkiga och enspråkiga klassrum". I: Musk, N. & Wedin, Å. (red.). *Flerspråkighet, identitet och lärande*. Studentlitteratur. 18 s. ISBN 978-91-44-05986-0

Delkurs 2. Språk, språkinläring och andraspråksundervisning, 7,5 hp

Rehnqvist, Gunilla & Svensson, Gudrun. 2011. *Lära om språk: språkvetenskaplig introduktion: grundläggande termer och begrepp*. 2 uppl. Gleerups. 52 s. ISBN 978-91-40-67800-3

Skolverket. 2011. *Kursplan i Modersmål i grundskolan*.

Skolverket. 2011. *Kursplan Modersmål för gymnasiet*

Skolverket. 2009. *Kursplan för svenskundervisning för invandrare (sfi)*.

Skolverket. 2010. *Ämnesplan Svenska som andraspråk för grundskolan*.

Skolverket. 2010. *Ämnesplan Svenska som andraspråk för gymnasiet*.

Av institutionen tillhandahållet material. Ca 150 s.

Didaktisk litteratur

Björkvall, Anders & Engblom, Charlotte. 2010. "Flerspråkighet och multimodalitet som lärandepotential". I: Musk, N. & Wedin, Å. (red.). *Flerspråkighet, identitet och lärande*. Studentlitteratur. 18 s. ISBN 978-91-44-05986-0

Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.). 2013. *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. 2 uppl. Studentlitteratur. 315 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Myndigheten för skolutveckling. 2007. *Svenska som andraspråk. En samtalsguide om kunskap, arbetssätt och bedömning*. Liber. 44 s.

Norén, Eva & Ramsfeldt, Sara. 2010. "Tvåspråkig matematikundervisning – nya organisationsformer och undervisningsmetoder i matematikklassrummet". I: Musk, N. & Wedin, Å. (red.). *Flerspråkighet, identitet och lärande*. Studentlitteratur. 24 s. ISBN 978-91-44-05986-0

Wedin, Åsa. 2010. "Att läsa och skriva på sitt andraspråk". I: Musk, N. & Wedin, Å. (red.). *Flerspråkighet, identitet och lärande*. Studentlitteratur. 16 s. ISBN 978-91-44-05986-0

Wedin, Åsa 2011. *Språkande i förskolans och grundskolans tidigare år*. Studentlitteratur. 123 s. ISBN 978-91-44-05750-7

Delkurs 3. Grammatik och semantik i ett andraspråksperspektiv, 7,5 hp

Ballardini, Kerstin, Stjärnlöf, Sune & Viberg, Åke. 1986. *Mål: svenska som främmande språk. Svensk grammatik: svensk grammatik på svenska*. Natur & Kultur. 171 s. ISBN 91-27-50149-3

Ekberg, Lena. 2013. "Grammatik och lexikon i svenska som andraspråk på nästan infödd nivå". I: Hyltenstam, Kenneth. & Lindberg, Inger (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. 2 uppl. Studentlitteratur. 17 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Ekerot, Lars-Johan. 2011. *Ordföljd, tempus och bestämdhet: föreläsningar om svenska som andraspråk*. Gleerups. 186 s. ISBN 91-40-67153-4

Rehmqvist, Gunilla & Svensson, Gudrun. 2011. *Lära om språk: språkvetenskaplig introduktion: grundläggande termer och begrepp*. 2 uppl. Gleerups. 125 s. ISBN 978-91-40-67800-3

Av institutionen tillhandahållet material. Ca 150 s.

Didaktisk litteratur

Flyman Mattsson, Anna & Håkansson, Gisela. 2010. *Bedömning av svenska som andraspråk. En analysmodell baserad på grammatiska utvecklingsstadier*. Studentlitteratur. 81 s. ISBN 978-91-44-05820-7

Delkurs 4. Fonetik och uttalsundervisning, 7,5 hp

Abrahamsson, Niclas. 2013. Fonologiska aspekter på andraspråksinläring och svenska som andraspråk. I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. 2 uppl. Studentlitteratur. 28 sidor.

Bodén, Petra. 2007. "Rosengårdssvensk" fonetik och fonologi". I: Ekberg, L. (red.). *Språket hos ungdomar i en flerspråkig miljö i Malmö*. Småskrifter från Nordiska språk vid Lunds universitet. Nr 27. 47 sidor. Tillhandahålles som pdf-fil.

Boyd, Sally & Bredänge, Gunlög. 2013. Attityder till brytning – exemplet med utländska lärare i svenska skolor. I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. 2 uppl. Studentlitteratur. 20 sidor.

Engstrand, Olle. 2007. *Fonetik light*. Studentlitteratur.

Munro Murray J. 2008. *Foreign accent and speech intelligibility. I: Phonology and Second Language Acquisition*. John Benjamins Publishing Company. Sidan 193-218 (25 sidor).

Didaktisk litteratur

Rosenqvist Håkan. 2007. *Uttalsboken. Svenskt uttal i praktik och teori*. Natur & Kultur. 96 sidor.

Referenslitteratur

Bolander Maria. 2013. *Funktionell svensk grammatik*. Liber. Kapitel 3.

Bruce, Gösta. 2010. *Vår fonetiska geografi*. Studentlitteratur. Kapitel 2-5.

Garlén Claes. 1988. *Svenskans fonologi*. Studentlitteratur. Kapitel 4 och Appendix.

Josefsson, Gunlög. 2009. *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare*.

Studentlitteratur. Kapitel 3.

Riad, Tomas. 2014. *The phonology of Swedish*. Oxford Linguistics.

The World Atlas of Language Structures online, <http://wals.info/>